

Makalenin geliş tarihi: 02.07.2019
Makalenin kabul tarihi: 05.12.2019

Subay Eğitiminin İyileştirilmesine Katkı Sağlayabilecek Alman Subay Eğitimi'ndeki Farklı Uygulamalar

Different Practices in German Officer Training that can contribute to the improvement of officer training

Şaban Özdemir*

Altan Alperen**

Özet

Toplu yaşama geçilmesiyle birlikte ortaya çıktığı düşünülen askerlik mesleği, her geçen gün büyüyen kalabalık ve her türlü donanıma sahip orduları oluşturmuştur. Günümüzde ise dünya üzerindeki hemen hemen bütün ülkeler güvenliklerini sağlamak amacıyla ordu veya ordular oluşturmaktadır. Orduların en önemli paydası subaylardır. Subaylar ordunun beyni konumundadır. Subaylar ordunun yönetiminden, eğitiminden, gelişiminden sorumludur. Subayların, ordunun tüm faaliyetlerinde ve tüm aşamalarında az veya çok bir şekilde sorumlulukları ve etkileri bulunmaktadır. Ordular için, dolayısıyla ülkeler için bu kadar önemli bir görev icra eden subayların eğitimi de ayrı bir önem kazanmaktadır. Makalemizde Alman subay eğitiminde uygulanan ve Türkiye'deki subay eğitiminde uygulanmayan, uygulandığı takdirde yarar sağlayacağı değerlendirilen eğitim aşamaları ele alınmıştır. Ayrıca var olan uygulamaların iyileştirilmesi amacıyla bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Böylece ideal subay eğitiminin oluşturulması amacına katkı sağlamaya gayret gösterilmiştir. Bu bağlamda; hangi aşamanın ne zaman uygulanması gerektiği, nedenleriyle birlikte ele alınmıştır. Alman Ordusu'ndaki subay eğitimini incelenmiş ve buradaki subay eğitim modeli temel alınarak örnek bir model oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: subay eğitimi, subay, harp okulu, askeri üniversite, askeri eğitim

* Öğretmen, E-Mail: samor.hvz@gmail.com

** Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, E-Mail: alperen@gazi.edu.tr

Abstract

The military profession, which was (is) thought to have emerged as a result of the transition to mass life, grew (has grown) day by day and formed highly crowded and all kinds (equipped with many kinds) of armies. Nowadays, almost all countries in the world form armies or armies to ensure their security. The most important denominator (part) of the armies is the officer. Officers are the (brains of the armies.), (and they are) The officers are responsible for the management, training and development of the army. Officers have more or less responsibility and influence in all activities and stages of the army. The training of the officers who have played such an important role for the armies, and thus for the countries, also gains a special importance. In our article applied in German officers are not applied in education and training officers in Turkey appreciate the benefits it will provide implementation training stages evaluated were discussed. In addition, some assessments have been made to improve existing practices. Thus, an effort has been made to contribute to the purpose of creating ideal officer training. In this context; which stage should be applied when and why. The training of the officers in the German Army was examined and an example model was tried to be formed based on the officer training model.

Keywords: officer training, officer, military (war) school, military university, military training.

Giriş

Bugün dünyada bağımsızlığını ilan eden hemen hemen bütün ülkeler düzenli bir orduya sahiptir. Donanımı, insan gücü, eğitim seviyesi, personelin yeterliliği gibi hususlar orduların gücünü belirlemektedir. Ordunun gücü aynı zamanda o ülkenin de gücü olmaktadır. “Güçlü ordu, güçlü Türkiye” sloganı bu gerçeği anlatmaktadır. Ordusu güçlü olan ülkelerin dünya siyasetinde sesleri daha yüksek çıkmaktadır. Ordunun gücü sadece silah teknolojisi ve asker sayısından ibaret değildir. Orduların gücünü veya yeterliliğini belirlerken; askeri personelin (özellikle rütbelilerin) bilgi ve beceri seviyeleri, sahadaki başarıları, elindeki silah teknolojisine hâkimiyeti, değişim ve gelişime açık olması gibi hususlar da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kıstaslar da bir ordunun gücünü ifade etmede önemlidir. Bu kıstasları iyi seviyede sağlayarak güçlü bir ordu oluşturabilmek için özellikle rütbeli personelin eğitim hususu büyük önem arz etmektedir. Şüphesiz ordu bünyesinde görev yapmakta olan personelden subayların eğitimi en önemli hususlardan biridir. Çalışma sürecinde Alman subay eğitiminin, Türk subay eğitiminden farklı bazı uygulamalar veya aşamalar gözlemlenmiştir. Tez çalışmasından çıkarılan makalemizde Türk subay eğitiminde olmayan ve subay eğitimine olumlu katkı sağlayacağı değerlendirilen konular ele alınmıştır. Ayrıca var olan bazı uygulamaların da iyileştirilmesine yönelik hususlara değinilmiştir.

Yöntem

Bu çalışmada Alman subay eğitiminde uygulanan ve Türkiye'deki subay eğitiminde uygulanmayan, uygulandığı takdirde yarar sağlayacağı değerlendirilen eğitim aşamaları ele alınmıştır. Çalışma kaynak taraması yoluyla elde edilen bilgilerin yorumlanması esasına dayanmaktadır. Her hangi bir ampirik çalışma yürütülmemiştir.

1. Subay kimdir?

Subay, bulunduğu ülkede politik sistemin ve devletin temsilcisidir. Dolayısıyla onun özel hayatındaki ve toplum içindeki tutumu, davranışları, temsiliyeti önemlidir. Toplum, subaya sıradan bir vatandaş gibi değil, daha ziyade devletin temsilcisi gözüyle bakmaktadır. O nedenle subay olan birey bulunduğu konumun özel taleplerini yerine getirmek zorundadır (Westphal, 2013: 13). Askeri öğrenciler özel yaşamında, görev alanında ve toplumsal alanlardaki doğru davranış biçimlerini ve görgü kurallarını kazanmalıdırlar. Aynı zamanda bu kazanımlarını tüm yaşam alanlarında kullanabilmelidirler. Böylece topluma kusursuz, dikkat çeken ve örnek bir subay profili sunulabilir (Westphal, 2013: 14). Subay, toplum içerisinde devletin, ordu içerisinde ise otoritenin en önemli temsilcisidir. Fransa Kralı Napoleon; "Kötü takımlar yok, Mareşal. Kötü subaylar var." (Schmitz, 2018: 31) sözüyle subayların bir ordu için ne kadar önemli olduğunu ve ordunun subaylara göre şekillendiğini beyan etmiştir. Bir ordunun başarısı veya başarısızlığı başlarındaki subayların başarı durumuyla doğrudan bağlantılıdır.

Subaylar, savaş veya çatışma zamanında ordunun izleyeceği taktik, strateji gibi hususları belirlerler. Yani bir ordunun her anında ve her aşamasında subayların izine, hatta faaliyetlerdeki belirleyici rollerine rastlamamak mümkün değildir. Bu durumda, "subay ne kadar iyi olursa, ordu da o kadar iyi olur." sonucu kaçınılmazdır. Subay görev yapmakta olduğu silahlı kuvvetlerin en önemli paydasıdır. Subaylar hem yönetici, hem eğitici hem de uygulatıcı pozisyonundadırlar. Savaş ve barış durumunda ordunun faaliyet alanındaki beyni subaylardır. O nedenle subayların durumu, görev yapmakta oldukları ordunun durumunu yansıtabilir. Ordu içinde gerçekleşen tüm faaliyetler, onların yönetiminde, kontrolünde veya emir-komutasında gerçekleşmektedir. Ordular için vazgeçilmez bir unsur olan subayların yetiştirilmesi hem ordu için hem de devlet için büyük önem arz etmektedir. Subaylar yeterlilik seviyesi yüksek personel olarak yetiştirilmelidir. Subaylık mesleği, özel bir meslek olması nedeniyle eğitimi de özellik arz etmektedir. Ülkeler, subaylarını iyi seviyede yetiştirmek maksadıyla ordularına yüksek donanımlı ve kaliteli okullar veya eğitim merkezleri tahsis etmektedir. Bu azınlık grup birçok ülkede özenle yetiştirilmektedir. Sadece subay eğitimi için artık birden fazla okul tahsis edilmektedir.

Subaylar, birden fazla donanıma sahip olmalıdırlar. Subaylar, dünya görüşünü genişletebilmek, gelişmeleri yakından takip edebilmek, analiz ve sentez becerilerini üst seviyelere çıkarabilmek, gelecekteki

eğilimleri daha iyi kestirebilmek için genel (akademik) eğitime ihtiyaç duyarlar. Ayrıca herhangi bir nedenle sivilde çalışmak zorunda kaldıklarında bir meslek sahibi olabilmeleri için de akademik eğitim elzem bir ihtiyaçtır. Subayların askeri becerilerini geliştirebilmek maksadıyla, iyi seviyede askeri eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Askeri eğitimler hem teorik olarak hem de uygulamalı olarak verilmelidir. Askeri eğitimlerin içeriği zengin ve detaylandırılarak verilmelidir. Askeri eğitim çok geniş bir alana yayıldığından iyi organize edilmelidir. Bazı askeri eğitimler için ayrı okullar veya ayrı eğitim merkezleri oluşturulmalı, ayrı bir müfredat hazırlanmalıdır. Askeri branş okulları bunun için örnek oluşturabilir. Askeri eğitim ile ilgili okullar veya eğitim merkezleri, bir bütünün parçalarını oluşturmaları nedeniyle bütüne hizmet eder nitelikte, içerikte ve kendisine ayrılan parçayı tamamlayacak yeterlilikte eğitim vermelidir. Bu kurumlar birbiriyle uyum içerisinde faaliyetlerini sürdürmelidir. Uygulama merkezleri farklı yerlerde konuşlansa da, eğitim merkezlerinin birbirine yakın konuşlanması bu duruma katkı sağlayabilecektir.

Artık ordular birçok alanda diğer ordular ile müşterek faaliyetler yürütmektedir. Ülkeler müşterek askeri organizasyonlar oluşturmaktadır. Müşterek projeler hazırlanmakta ve yürütülmektedir. Bu faaliyetlerin yürütülmesi aşamasında ortak bir dil veya dillere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu dil yer yer kendi dilimiz olsa da yer yer de başka ülkelerin dillerinin olması kaçınılmazdır. Askeri faaliyetleri, subaylardan yoksun düşünmek pek mümkün değildir. O nedenle subaylar, muhakkak en az bir yabancı dil, hatta mümkün olduğu takdirde birden fazla yabancı dil ile donatılmalıdır. Ayrıca verilmesi gerekli olan tamamlayıcı eğitimlerde mevcut olabilecektir. (Örneğin; askeri araç şoförlüğü, spor eğitmenliği gibi) ihtiyaç duyulan tamamlayıcı eğitimler için her ne kadar ayrı okullar tesis edilirse de, bir eğitim merkezi çatısı altında birleştirilerek verilmesi subayları tam anlamıyla olmaları gereken seviyeye taşıyacaktır. Bir subayın iyi seviyede yetiştirilebilmesi için; askeri üniversiteye, harp okuluna, yabancı dil okuluna ve askeri eğitim merkezi veya merkezlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kurumlar ayrı organize edilmeli ve hepsi kendi alanında en iyi olmalıdır. Bu eğitimler zamandan, paradan, personelden, tesisten veya daha farklı herhangi bir sebepten ötürü iç içe sokulmamalıdır. Bütün uğraşlar neticesinde arzu edilen veya hedeflenen netice elde edilemediği takdirde, tasarruftan ziyade israf söz konusu olacaktır.

2. Alman Ordusunda Subay Eğitimi

Alman ordusunda subay eğitimi sistemi kökleri Prusya devletine dayanır. Prusya ordularının Fransa karşısında almış olduğu ağır mağlubiyetler bir reform ihtiyacını açıkça göz önüne sermişti. 1807 yılında imparator 3. Friedrich'in General Scharnhorst'u görevlendirmesiyle Prusya ordusunun reform süreci başlar (Kollmer, 2004, s. 39). Subay eğitimi özünde öğrenci temin faaliyetleriyle başlamaktadır. Temin faaliyetlerinde izlenen politika, eğitim faaliyetleri aşaması için temel oluşturmaktadır. Öğrenci temini ne kadar özenli ve detaylı yapılırsa, eğitim sürecine o kadar olumlu yönde katkı sunacaktır. Fakat temin aşamasının

doğrudan bir eğitim faaliyeti olmaması nedeniyle burada değinilmeyecektir. Alman Ordusu'nda subaylar askerlik hizmetine er (rütbesiz) olarak ve askerlik hizmetiyle başlamaktadır. Askerlik hizmeti öğrenci temin faaliyeti öncesinde veya sonrasında icra edilebilmektedir. Almanya'da zorunlu askerlik hizmeti yoktur. Fakat askerlik hizmetinin içeriğinde yer alan temel askerlik eğitimi (Grundausbildung) silahlı kuvvetlerdeki rütbeli ve gönüllü askerler için ortak eğitim safhasıdır ve rütbeliler için askerlik hizmeti bir nevi zorunlu hale gelmektedir. Bu aşamada tüm askerler er rütbesindedir. Temel askerlik eğitiminde; temel askeri yeterliliği sağlamak, fiziki yeterlilik ve sağlamlığı geliştirmek, silah, atış ve nöbet, temel sağlık eğitimi (İlk yardım eğitimi), silahlı kuvvetlerdeki işleyiş, hukuk ve askeri düzenin öğretilmesi hedeflenmektedir. (Bundeswehr, 2019)

Askerlik hizmetinin icrasından sonra subay adayları askeri öğrenci eğitimine katılmaktadırlar. Askeri öğrenci eğitimi 6 aylık bir temel eğitim sürecidir. Temel eğitim; genel temel eğitim (Allgemeine Grundausbildung), görev eğitimi (Einsatzausbildung) ve liderlik eğitiminden (Führerausbildung) oluşmaktadır. Daha sonra Kara Harp Okulu'nda (Dresden) icra edilen Subay Eğitimi-1'e (Offizierlehrgang-1) katılmaktadırlar. Eğitimin amacı, subay adaylarına kara kuvvetleri subayının genel yeterliliği için gerekli olan liderlik eğitimi vermektir. Subay Eğitimi-1 on iki (12) hafta sürmekte ve subaylık sınavı ile sona ermektedir. (Bundeswehr-Heer, 2018)

Subay adayları Subay Eğitimi-1 süresince; taktik prensipler (genel ve ilgili askeri sınıflara ilişkin), askeri sınıfların (branşların) grup ve takım komutanlığı uygulamalı eğitimi, metodoloji / didaktik (sınıfta pratik veya öğretim dersleri), askeri hukuk (eğitim önlemleri ilkeleri ve askeri disiplin kanunu), spor eğitimi, politika eğitimi ve askeri tarih gibi alanlarda eğitim verilir ve subaylık sınavı ile bu konularda teste tabi tutulurlar. Sınavı başardıkları takdirde subaylığa terfi etmektedirler.

Uygulamalı eğitimlerde askeri öğrenciler, bir subay olarak liderlik rolüyle ilgili ilk deneyimlerini yaşamaktadırlar. Askeri öğrenciler, ilk askeri stajlarını askerlere verilen temel askerlik eğitiminde (acemi birliklerinde) gerçekleştirmektedir. (Bundeswehr, 2019)

Akademik eğitim öncesi 10 hafta süreyle Topçu Okulu (Idar-Oberstein)'nda İngilizce yabancı dil kursu verilmektedir. Kurs sonunda yapılan sınavlarda öğrenciler SLP (Standardisierten Leistungsprofil) English 3 3 3 2 (okuma, dinleme, konuşma, yazma) veya daha yüksek bir not ile mezun olmalıdırlar. Standasierten Leistungsprofils (SLP) bir NATO dil standardıdır ve askeri görevlerde tüm NATO ülkelerinde geçerlidir. Numaralar ise dil yeteneklerini göstermektedir. En yüksek standart SLP 4 4 4 4'tür. (Universität der Bundeswehr München, 2017)

Birlik Komuta Eğitimi'nde askeri öğrenciler 3 ay süreyle kıtada staj yapmaktadırlar. Burada kontrollü olarak yönetici ve eğitici (birlik

komutanı) konumunda görev alırlar. İmkânlar ölçüsünde kıtayı, karargâhı ve buralardaki günlük faaliyetleri uygulamalı olarak öğrenmektedirler. Aynı zamanda daha önce öğrenmiş olduklarını uygulama imkânı bulmaktadırlar. Subaylar akademik eğitim öncesi ve Subay Eğitimi-1 eğitiminde öğrenmiş oldukları konulardan sınava tabi tutulurlar. Sınavı başaranlar subaylığa terfi ederler ve akademik eğitime hak kazanırlar. Subaylık sınavından 36 ay sonra teğmen rütbesine terfi ederler. Subaylık sınavını başarmak akademik eğitim için ön şarttır. Subaylar 12 aylık askeri eğitim ve 3 aylık yabancı dil eğitiminin ardından 48 ay sürecek olan akademik eğitime başlamaktadırlar. Subayların akademik eğitimi iki aşamadan oluşmaktadır; lisans (Bachelor) ve yüksek lisans (Master).

Akademik eğitim sürecinde genç subaylar, sivil üniversitelerde olduğu gibi bilimsel öğretiler ve metotlarla öğrenirler. Genç subaylar akademik eğitim ile daha iyi bir donanım kazanırlar. Genç subaylar aldıkları akademik eğitim ile sivilde de iyi bir mesleki kariyer imkânına sahip olmaktadır. Subaylar 4 yıllık akademik eğitim sürecinde hem lisans (Bachelor) hem de yüksek lisans (Master) mezunu olmaktadır. (Fischer M. , 2009, s. 28-29)

Orduya ait her iki üniversitede de akademik eğitim diğer kamu üniversitelerinden daha yoğun organize edilmiştir. Tüm bölümler için eğitim süresi 12 dönem ve 4 yıldır. Dolayısıyla bir eğitim-öğretim yılı toplam dört çeyrekte oluşmaktadır. Bunlardan üçü eğitim-öğretim dönemi ve biri ise hem tatil hem de staj gibi faaliyetleri içeren dönemdir. Eğitimin olmadığı bu zaman dilimi; askeri öğrenciler tarafından sınav hazırlıkları, sınavlar, iş (endüstri) stajları ve tatil ile geçirilir. Eğitim-öğretim dönemi içerisinde akademik derslerin dışındaki çalışmalar için zaman ayırmak neredeyse imkânsızdır. (Fischer M. , 2009, s. 28)

Alman Ordusu'nda subay eğitiminde askeri eğitim (harp okulu) ve akademik eğitim (askeri üniversite) aynı çatı altında birleştirilmemiştir. Her kuvvetin kendi harp okulu vardır ve subay adaylarına veya genç subaylara askeri eğitim harp okullarında verilmektedir. Askeri eğitim harp okullarınca organize edilirken, akademik eğitim ise askeri üniversitelerce organize edilmektedir. Askeri üniversitelerde, akademik eğitim sürecinde tüm öğrenciler bir arada eğitim almaktadırlar. Harp okullarında her kuvvet komutanlığının kendi programı çerçevesinde askeri eğitimler verilmektedir. Böylece akademik eğitim ve askeri eğitim organizasyon, konuşlanma ve süreç olarak birbirinden ayrılmıştır. Genç subaylar subaylık sınavı sonrası maaş almaya başlamaktadırlar. Akademik eğitim sürecinde de maaş almaktadırlar. Böylece genç subaylar maddi olarak herhangi bir desteğe veya çalışmaya ihtiyaç duymamakta ve sadece eğitim sürecine odaklanmaktadır. Askeri üniversiteler yüksek donanımlı kampüs üniversiteleridir. Askeri öğrenciler günlük ihtiyaçlarını kampüs içerisinde karşılayabilmektedirler. Kampüs içerisinde laboratuvarlar, uygulama merkezleri, kütüphane, kreş, spor merkezleri, ibadethane ve sosyal aktivite alanları bulunmaktadır. Askeri öğrencilerin eğitimi ve sosyal yaşamı için birçok imkân sunulmaktadır. Akademik eğitim sonrası genç subaylar, yaklaşık 1,5 yıllık askeri eğitime başlamaktadır. Akademik

eğitim sonrası askeri eğitim, Subay Eğitimi-2 ve Subay Eğitimi-3 şeklinde iki aşama olarak planlanmıştır. Subay Eğitimi-2 daha çok akademik eğitim öncesi verilen askeri eğitimlerin devamı niteliğindedir. Fakat subay Eğitimi-3 diğerlerinden farklı olarak askeri branş eğitimidir. Türkiye’de sınıf okulu olarak adlandırılan aşamada subaylar, askeri branşlarında teorik ve uygulamalı olarak uzmanlık eğitimi almaktadırlar. Subay eğitimi-3’ün bitimini müteakip genç subaylar göreve başlamaktadırlar. Ayrıca sınırlı sayıda başarılı Askeri öğrenciye Harp Okulu’nu Fransa’da okuma fırsatı sunulmaktadır. Eğitim için Fransa’ya giden askeri öğrenciler 5 yıl süreyle orada kalarak subaylık eğitimini tamamlamaktadır. Bunun yanında askeri öğrencilerden bazıları öğrenci değişim programları kapsamında ABD’ye 6 aylık eğitimlere gönderilmektedir.

3. Alman Subay Eğitimi’nde Uygulanan ve Subay Eğitimimize Olumlu Katkı Sağlayacağı Değerlendirilen Farklı Uygulamalar

3. 1. Askeri Eğitim ve Akademik Eğitim Organizasyonları

Subaylar askeri kimliklerinin yanı sıra lider, yönetici, eğitici, uygulayıcı ve organizatör gibi kimlikleri de taşımaktadırlar. Günümüz ordularında artık subaylara daha farklı; mühendis subay, pilot subay, öğretmen subay, sosyolog subay gibi uzmanlık gerektiren vasıflar ya da görevlerde yüklenmektedir. Subayların bu yükümlülüklerini tam anlamıyla yerine getirebilmeleri alacakları eğitimlerin yeterliliğine bağlıdır. Sivil alanda çalışan yöneticilerde artık bir yöneticiden daha fazlasıdır. Gelişen teknolojiyle birlikte birçok alanda yaşanan hızlı ve etkili değişim çalışanlardan sadece kendi alanlarında değil, farklı alanlarda da yeterli olmalarını talep etmektedir. Her geçen gün sivil çalışma prensipleriyle biraz daha yakınlaşan askeri çalışma prensipleri içinde benzer durumlar söz konusudur. Dolayısıyla subayların sorumlulukları daha da artmaktadır. Bu kadar ağır sorumluluklar taşıyan subaylar ordular için ab-ı hayat konumundadır.

Demokrasilerde yönetimler halka göre şekil alırken, ordular daha çok yönetimlere, subaylara göre şekil almaktadır. Ünlü Fransız komutan Napolyon’un yukarıda değinilen ifadesiyle, orduların değil subayların iyi veya kötü olduğu ortaya çıkmaktadır. Subayların eğitim seviyesi aynı zamanda ordunun veya orduların eğitim seviyesini de belirleyecektir. Ordular, ne kadar iyi subaylara sahip olursa, o kadar iyi olacaktır. Subaylara verilen eğitim ile yeterliliklerinin artırılması orduların gelişimini de doğrudan etkilemektedir. Subayların sadece askeri eğitim almaları, daha önce defalarca yaşandığı gibi, onları total ördeğe dönüştürecektir. Subay eğitimi iki ayaklı olmalıdır; genel (akademik) eğitim ve askeri eğitim. Hatta bu iki ayağın dışında farklı öğretiler ile de subayların gelişimine katkı sunulmalıdır. Bu eğitimler aşamalı olarak farklı zaman dilimlerinde ve farklı yerlerde verilmelidir. Farklı içeriklere sahip olan bu eğitimler, birlikte verildiği takdirde amaca ulaşılması zorlaşacaktır.

Akademik eğitim alan subaylar, burada edinecekleri bilgileri, tecrübeleri ve yenilikleri askeri alana aktardıklarında askeri alandaki

bilgiler de güncellenecek ve zenginleşecektir. Askeri durumlar hızlı ve etkili bir şekilde yeni gelişmelere uyarlanacaktır. Akademik eğitim, askeri alanda daha renkli ve daha entel bir ortam oluşmasına katkı sunacaktır. Akademik eğitim alan subaylar ile faaliyetlerin birçoğu, alanında uzman subaylar tarafından profesyonelce ya da bilimsel bir çerçeveye oturtularak icra edilecektir. Böylece askeri gelişmeler sürekli bilimsellik çerçevesinin içinde kalarak güncelliğini koruyacaktır. Ayrıca günümüzdeki silah sistemlerinin kullanımı sadece askeri eğitim ile mümkün olmayacaktır. Gelişmiş silahların bakımı, kullanımı ve geliştirilmesi için mühendislere veya uzmanlara ihtiyaç duyulacaktır. Prusya İmparatorluğu'nda 1808 yılında gerçekleştirilen askeri reform ile subay eğitiminde genel (akademik) eğitim uygulanmaya başlanmıştır. Reform sonrasında yetişen eğitimli subaylar topçu atışlarında üstün başarılar göstermişlerdir. Böylece bilimsel bilginin askeri teknolojinin kullanımında ne kadar önemli olduğu ortaya konulmuştur. (Der Spiegel, 1963) Dolayısıyla askeri teknolojinin istenilen seviyede kullanılabilmesi için subayların akademik eğitime veya bilimsel bilgiye olan ihtiyaçları su götürmez bir gerçektir.

Askeri eğitimde iki ayaklı olarak verilmelidir. Askeri eğitimde teori ve uygulama bir arada olmalıdır. Teori ve uygulamanın bir arada verilmesi sadece askeri eğitimin değil, eğitimin kendi gerçeğidir. Verilen eğitim ne kadar fazla duyu organına hitap edebilirse eğitimin verimliliği o kadar artacaktır. Sınıf ortamında teorik eğitim ile zihni ve muhakeme yeteneği netleştirilerek kendi bağımsız düşüncelerine yönlendirilen genç subaylar, alacakları uygulamalı askeri eğitim ve sonrasındaki icraatlar için gerekli altyapıyı hazırlamış olacaktır. Bilgi, bilimsel yönleri bilinmediğinde, kişide özgürleşemeyecek veya kişiye özgü bir hal alamayacaktır. Kişi bilginin hâkimi olmaktan ziyade, esiri olacaktır. Doğrudan ve sadece uygulama yoluyla öğrenme genel olarak kişiyi öğreticiye bağımlı kılacaktır. Bağımlılık subaylık mesleğinin ruhuna aykırıdır. Subay sadece bir asker değil, o aynı zamanda lider, eğitici ve uygulatıcıdır. Lider kişiler belirli bir aşamadan sonra kendi özgür düşüncelerini oluşturamadıkları takdirde liderliği sorgulanmaya başlayacak, astları tarafından kabullenilmesi güçleşecek ve verim düşecektir.

Ancak hem bilimsel bilgiye hem de uygulamaya hâkim olan subaylar arzu edilen başarıyı yakalayabilecektir. (Kollmer, 2004, s. 40) Subay eğitiminde bilimsellik, akademik eğitimde ve askeri eğitimin teorik kısmında ortaya konulmalıdır. Bu aşamalarda yeterli bilimsel eğitimi alan subayların entelektüel seviyeleri artacak, uzmanlık alanı oluşacak, böylece askeri ve diğer öğretiler için hazır duruma gelecektir. Bilimsel altyapıya sahip veya dayanağı olan bilgiler güncellenebilir ve geliştirilebilir olduğundan, subayların verimliliğini artıracak ve etki alanlarını daha da genişletecektir. Subaylar, geleceği okuyabilecek ve orduları ona göre tasarlayabilecektir. Bilimsel bilginin hüküm sürdüğü zamanlarda geçmişten gücünü alan, geleceğe dönük kararlar alınacak ve adımlar atılacaktır.

1808 yılındaki reform ile Prusya Ordusu'nda General Scharnhorst öncülüğünde uygulanmaya başlanan genel (akademik) eğitimin ve askeri

eğitimin birlikte verildiği sistem faaliyete geçirilmiştir. Böylece geleneksel, feodal subayın gönüllü iradesinden uzaklaşarak; modern, dinamik subayın entelektüel anlayışına geçiş yapılmıştır. (Kollmer, 2004, s. 39) Elbette ordular gönüllü iradelere de ihtiyaç duyacaklardır. Lakin modern, dinamik subayın entelektüel anlayışından yoksun kalan orduların günümüz bilgi ve teknoloji çağında arzu edilen seviyede olması, hatta öyle ki varlığını devam ettirebilmesi dahi pek de mümkün olmayacaktır. Edinilen teorik bilgiler pratik ile pekiştirilmelidir. Bilimsel bilgiye sahip subaylar sürekli gelişime ve öğrenmeye açık olmaktadır. Ayrıca kazanımlarını geliştirme hususunda da daha etkindirler. Bu açıklamalar çerçevesinde subay eğitimi, akademik eğitim, askeri eğitim ve diğer eğitimler olarak organize edilmelidir. Bu eğitimler aşamalı ve detaylı planlanmalıdır. Eğitimler bilimsel temeller üzerine oturtulmalıdır. Her ne şartla olursa olsun sadece uygulama veya tecrübe aktarımından ibaret bir eğitim planlamamalıdır. Askeri bilgi ve becerilerin öğretisi uygulamadan yoksun da düşünülmemelidir.

3. 1. 1. Akademik Eğitim

Akademik eğitim sivildeki üniversitelerin programlarına denk ve yoğunlaştırılmış olarak planlanmalıdır. Eğitim aşamasında subay adaylarına sunulan ekstra imkânlar; eğitimin yoğunlaştırılması, zenginleştirilmesi ve süresinin kısaltılması için fırsata dönüştürülmelidir. Sivil üniversitelerde 4 yılda bitirilen lisans eğitimi Alman Ordusu bünyesindeki üniversitelerde 3 yıl 3 ayda tamamlanmaktadır. Alman Ordusu'nda subaylar 4 yıllık akademik eğitimde yüksek lisanslarını da tamamlamaktadır. Akademik eğitim yoğunlaştırılmıştır. Yoğunluk nedeniyle genç subayların eğitim sürecini sürekli ve özenli bir şekilde takip etmeleri gerekmektedir. Aksi takdirde ipin ucu kaçtığında onu tekrar yakalamak zor olabilir ve devre kaybedildiğinde okuldan atılmaktadırlar. Genç subaylara verilen ekstra imkânlar bu şekilde fırsata dönüştürülmüştür. Ayrıca tamamlayıcı yan dal eğitimleri de bu duruma örnek olarak verilebilir. Hemen hemen her bölümün tamamlayıcı bir yan dalı mevcuttur. (Fischer M. , 2009, s. 30)

Başarılı bir akademik eğitim sağlanan özel imkânların yanında, öğrencilerin kendi sorumluluk anlayışına bağlıdır. Öğrenciler, sorumluluklarının, zorunluluklarının, olanaklarının ve son aşama olan neticelerin farkında olarak çalışmalarını, sosyal yaşamlarını ve diğer tüm faaliyetlerini dengeli götürmelidir. Yüksek donanımlı ve katma değeri yüksek üniversiteler oluşturulmalıdır. Silahlı kuvvetler, teknolojik ve bilimsel gelişmeleri yakından takip ederek kendisini sürekli güncel tutmalıdır. Güncellik eğitim organizasyonlarından başlamalıdır. Genç subayların (Harbiyeli), kendilerini en iyiye ve en yeniye göre geliştirmeleri sağlanmalıdır. Eğitim sonrası doğrudan mesleğe başlayan subayların tamamı akademik eğitimde edinmiş oldukları mesleği icra edememektedir. O nedenle subaylık mesleğinin icrası sürecinde akademik eğitimle edinilen bilgilerin kaybedilmesi veya zayıflaması riski mevcuttur. Yüksek donanımlı ve katma değeri yüksek üniversiteler oluşturulması bu riski minimize

edecek tedbirlerdendir. Tüm imkânlarından faydalanılarak verilen kaliteli eğitim kalıcılığı da artıracaktır.

Akademik eğitimin askerlik mesleği için önemsiz olduğu değerlendirilmemelidir. Devletin seçkin sınıflarından olan subaylar bilimsel bilgilerden yoksun düşünülmemelidir. Ayrıca yönetici konumunda olan subayların donanımlarının, bilgi becerilerinin üst seviyelere çıkarılması ülke için de bir kazanım olacaktır. Subaylar devletlerin özel imkânlarıyla yetiştirilmektedir. Özel imkânlarla yetiştirilen subayların sadece askeri yönlerinden değil, ihtiyaç hâsıl olduğunda bir subayın mühendisliğinden, eğitimciliğinden veya iktisatçılığından faydalanılabilmelidir. Ya da subaylar askerlik mesleği sonrası bu mesleklerini icra edebilecek seviyede ve donanımda olabilmelidir. Askeri alanda oluşturulacak düşük profilli, sıradan bir üniversite boşa harcanmış enerji olacaktır.

Uygulamalı eğitim (staj) akademik eğitimin bir parçasıdır. Genç subaylar askeri eğitimde olduğu gibi akademik eğitimde edindikleri bilgileri de uygulamalı eğitim ile pekiştirmelidirler. Akademik alanda uygulamalı eğitimde farklı amaçlar güdülebilir. Fakat bu süreçte her daim ilk amaç akademik eğitimin devamını sağlamak olmalıdır. Yaz aylarında icra edilecek olan stajlar üniversitelerin kontrolünde olmalıdır.

Sivilde muhakkak staj yapılmalıdır. Fakat askeri alanda da akademik eğitim stajı yapılabilir. Askeri alanda staj her bölüm için mümkün olmasa da, makine mühendisliği, bilgisayar mühendisliği, spor eğitimi gibi bazı bölümler için mümkündür. Askeri alanda staj genç subaylara; gelecekte çalışacakları yeri, imkânları, işin içeriğini ve kapsamını tanıma fırsatı sunacaktır. Böylece uygulamalı eğitimle genç subayların, akademik eğitim sürecindeki çalışma eğilimlerini doğru yönde belirlemelerine de katkı sunulacaktır. Askeri sahada icra edilecek mesleki stajlar, askeri faaliyet olarak değil, eğitim faaliyeti olarak icra edilmelidir. Staj yerinde genç subaylar askeri hiyerarşik yapının içine dâhil edilerek, akademik eğitim stajı askeri faaliyetlerin icrasına dönüştürülmemelidir. Genç subayların işgücünden elbette faydalanılabilir, fakat bu durum eğitim faaliyetleri kapsamında olmalıdır. Tüm eğitim aşamalarında olduğu gibi mesleki staj sürecinde de genç subaylar geleceğe hazırlanmalıdır. Genç subaylar mesleki staj sürecinde bir iş gücü olarak değerlendirildiği takdirde, askeri alanda icra edilen uygulamalı eğitim amacına ulaşmayacaktır.

3. 1. 2. Askeri üniversite ve Harp Okulu

Askeri eğitim akademik eğitim öncesi ve sonrası şeklinde planlanmalıdır. Askeri eğitim, akademik eğitim sürecinde çok az miktarda ve belirli zamanda ve belirli içerikte verilebilir, fakat bu sürecin sınırları keskin çizgiler ile belirlenmeli ve o süre zarfının dışına çıkarılmamalıdır. Akademik eğitim sürecindeki askeri eğitimde, yeni bilgi öğretisinden ziyade daha önce edinilen bilgilerin tekrarlanması ve unutulmaması hedeflenmelidir. Akademik eğitim sürecinde subay adaylarının konsantrasyonu ve enerjisi farklı öğretilerle dağıtılmamalıdır. Akademik

eğitim ciddiyetine, kendi kapsam ve içeriğine uygun olarak icra edilmelidir. Subaylar, ihtiyaç duydukları takdirde akademik mezuniyet sonrası elde ettikleri becerileri veya meslekleri sivil üniversitelerden mezun olanlarınkine denk olarak icra edebilmelidirler. Akademik eğitim, askerlik mesleği boyunca ihtiyaç duyulmayacağı değerlendirilerek tali bir uygulamaya dönüştürülmemelidir.

Askeri eğitim ve akademik eğitim farklı içeriklere ve farklı sonuçlara sahiptir. Askeri eğitim asker kişilerce organize edilebilirken, akademik eğitim ise ancak alanında uzman eğitimciler tarafından organize edilebilir. O nedenle askerî eğitim ve akademik eğitim aynı çatı veya organizasyon içerisinde ve aynı zamanda verilmemelidir. Akademik eğitim ve askerî eğitim tamamıyla birbirinden ayrılmalıdır. Subay adayları bir koltukta iki karpuz taşımaya zorlanmamalıdır. Askerî eğitim ve akademik eğitim iç içe verildiğinde her ikisinde de hedefe ulaşma ihtimali güçleşecektir. Askerî eğitimin içerik ve programlama hususlarını daha çok bu işe yıllarını vermiş, bu alanda uzmanlaşmış asker kişilere bırakmakta ve bu konuda sınırlı olarak bazı hususlara değinmekte yarar görüyorum. Askerî eğitimde teorik ve uygulamalı eğitim aşamalarından oluşmaktadır. Askerî eğitim ciddi, detaylı, gerçeğine yakın ve subayları mesleki yaşamlarına hazırlayıcı mahiyette olmalıdır. Teorik eğitimle genç subayların zihinlerinde oluşturulan resimlere uygulamalı eğitim ile vücut giydirilmelidir. Subaylar mesleki yaşamlarında karşılaşılabilecekleri durumlara (çatışma, savaş vs.) yeterli biçimde hazırlanmalıdır. Buradan anlaşılacağı üzere askerî eğitimin, tek başına ayrı bir sürece ve organizasyona ihtiyacı olduğu bariz bir biçimde ortadadır.

Akademik eğitim, silahlı kuvvetlerin istekleri doğrultusunda, kendi dinamiklerinden kopmadan uzman eğitimciler tarafından organize edilmelidir. Askerî eğitim, akademik eğitimin içerisinden tamamen çıkarılmalıdır. Akademik eğitim sürecinde dersin içeriğine göre bazı derslerde, staj veya seminerlerde askerî uzmanlar görev alabilmelidir. Fakat öğretim görevlileri, üniversite yönetimi ve akademik eğitim sürecine dâhil olan diğer görevliler sivil tercih edilmelidir. Akademik kadrolar askerî hiyerarşiye dâhil edilmemelidir. Buradaki personel, yalnızca genç subayların akademik gelişimine odaklanmalı ve bu amacın en ideal şekilde yerine getirilmesi için çalışmalıdır. Subay adaylarına verilen askerî eğitim ve akademik eğitim için farklı organizasyonlara, birbirinden ayrılmış planlamalara ve iki farklı eğitim sürecinin oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Subay adaylarının akademik eğitimi için askerî üniversiteler oluşturulmalıdır. Askerî eğitim ise harp okulları tarafından verilmelidir. Her iki kuruluşun farklı alanlarda konuşlandırılması akademik ve askerî eğitimin ayrılmasını kolaylaştıracaktır.

3. 2. Yabancı Dil Eğitimi ve Yabancı Dil Bilgisinin Belgelendirilmesi

Her geçen gün küçülen ve global bir köye dönüşen dünyada, yabancı dilin önemi bu küçülmeye ters orantılı olarak büyümektedir. Hatta İngilizce, artık yabancı dil olmaktan çıkarak tüm ülkeler için ikinci

dil pozisyonunu almaya başlamıştır. Yabancı dil köylüsünden kentlisine, işçisinden patronuna, memurundan bürokratına kadar herkes için gereklidir. Hatta gereklilikten de ziyade zorunlu olmaya başlamıştır. Global bir köye dönüşen dünyadaki gelişmelerden aynı zamanda ordularda etkilenmektedir. Askeri alandaki uluslararası organizasyonlar, tatbikatlar, barış operasyonları, eğitimler, çalıştalar gibi ülkelerin birlikte yürüttüğü birçok faaliyet mevcuttur. Özellikle barış operasyonları ve NATO gibi uluslararası askeri organizasyonlar ile ulusal ordular, uluslararası nitelik kazanmaktadır. Yabancı dilin zorunlu olmaya başladığı bir dönemde, doğal olarak yabancı dil belirleyici ölçüt olmaktan çıkarılmalıdır. Belki tüm diller için mümkün olmasa da, özellikle günümüzde dünyanın yerel dili olma yolunda evrilen İngilizce için bu durum gerçekleştirilebilir. İngilizcenin farklı bir pozisyona konulmasının sebebi uluslararası ilişkilerde birçok ülke ve kuruluş tarafından ortak dil olarak kullanılmasıdır.

Subaylar, bürokrat olarak veya farklı görevlerle yurtdışında çalışmaktadır. Bürokrat olarak görevlendirilebilecek yeterlilikte olan subaylar için İngilizce bir kıstas olmamalıdır. Bu şartı tüm subaylar sağlayabilmelidir. Özellikle devlet temsiliyetinin olduğu görevlere gidecek olan subaylar daha farklı başarı kriterlerine tabi tutulmalıdır. Askeri bilgi ve becerisi, politika bilgisi, hukuk bilgisi yüksek olan, gideceği ülkenin yerel dilini bilen, iletişim ve temsiliyet becerisi yüksek olan subaylar arasından seçim yapılmalıdır. Yurtdışında önemli görevler için yabancı dil bilgisi olan personel arandığı an, bu becerilerin hepsi arka plana itilmiş olacaktır. Bu durumda, uluslararası yaşanan küçük krizleri dahi çözmekte zorlanan, hatta krizlere neden olan subayların veya orduların ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır. Dolayısıyla yeterliliği ne kadar yüksek bir subay tercih edilirse temsil ve uluslararası ilişkiler o kadar güçlenecektir.

Uluslararası askeri organizasyonlara görevlendirilmekte olan, diğer ülkelerle ortak eğitimler icra eden subaylar içinde aynı hususlar geçerlidir. Günümüzde yabancı menşeli silahların, uçakların, helikopterlerin kullanma talimatları, sistem veya yazılım dilleri İngilizcedir. Bu ve benzeri birçok sebepten ötürü özellikle subayların en azından İngilizceye hâkim olmaları, hatta ikinci yabancı dil edinmeleri gereklidir. Subaylar, ülkelerinde yönetici pozisyonunda çalışmaktadırlar. Bir ülkede yönetici olarak görev icra etmekte olan kişiler için yabancı dil ayrıcalık olmamalıdır. Yöneticilik kişinin sınırlarını genişletmekte ve yönünü değiştirmektedir. Bu husus subaylar içinde geçerlidir ve yabancı dil eğitimi, subay eğitiminin içerisinde yer almalıdır.

Yabancı dil eğitimi akademik eğitim öncesi gerçekleştirilmeli ve akademik eğitimde bazı bölümlerde eğitim dilinin İngilizce olması gerekli olabilir. Bazı bölümlerde de farklı yabancı dillerde eğitim verilebilir. Bu durum hem subayların gelişimine katkı sağlayacak hem de akademik eğitimin kalitesini artıracaktır. Ayrıca genç subayların akademik eğitimde İngilizce yeteneklerinin olması akademik eğitimin kalitesini artıracaktır. Subay adaylarını yabancı dil eğitimine (İngilizce) teşvik etmek amacıyla;

akademik eğitimin içerisine yüksek kredili yabancı dil dersleri konulabilir. Yabancı dil, akademik eğitimi dil eğitimine dönüştürmeden başarının anahtarlarından biri haline dönüştürülebilir. Yabancı dil konusunda başarılı öğrencilere silahlı kuvvetler, akademik eğitimin bir dönemini veya tamamını yurt dışında okuma imkânı da tanıyabilir. Ayrıca akademik eğitim sürecinde gayret gösterildiğinde yabancı dil bilgisi artırılabilir, hatta yeni bir dil daha öğrenilebilir. Subay adaylarını yabancı dil öğrenmeye motive edici farklı planlamalar yapıldığı takdirde yabancı dil öğrenim oranı ve hızı artırılabilir.

Yabancı dil birçok konuda subaylara avantaj sağlayacaktır. Farklı ülkeleri tanıma, daha kapsamlı araştırmalar yapma, dünyadaki gelişmeleri birinci dilden okuyabilme, yabancı askerler ile iletişim kurabilme ve bilgi alışverişinde bulunabilme gibi birçok kazanım sağlayacaktır. İyi seviyede yabancı dil bilgisine sahip olan subaylar ordunun birçok ulusal ve uluslararası alanda elini güçlendirecektir. Subayların entelektüel seviyesi yükselecektir. Bu subaylar, ordunun gelişimine detaylı, zengin ve sıra dışı olumlu katkılar sunabilecektir. Dünyadaki gelişmeleri orduya daha hızlı aktarabileceklerdir.

Yabancı dil eğitimi konusu az veya çok, iyi veya kötü hemen hemen birçok ülke ordularında vardır. Bu hususta önemli olan mesele yabancı dil eğitiminin uluslararası standartlara uygun olması ve uluslararası geçerliliği olan sertifika ile belgelenmesidir. Subay eğitimi veya subaylık mesleği için uluslararası geçerliliği olan ve en düşük B2 seviyesinde bir yabancı dil sertifikası ön şart olarak belirlenebilir. İlk aşamada uygulamada zorluklar yaşanabilme durumu göz önünde bulundurularak B2 seviyesine aşamalı olarak çıkarılabilir. Tüm subay adaylarından, belirlenen süre zarfında bu başarıyı elde etmeleri istenebilir.

Yabancı dil bilgisinin uluslararası bir sertifika ile belgelendirilmesi yabancı dil eğitimine ivme kazandırabilecektir. Aynı zamanda tüm subaylarda belirli seviyede yabancı dil bilgisinin oluşması sağlanacaktır. Bu durum tüm subayların basit uluslararası görevler için uygun seviyeye ulaşmasını sağlayabilecektir. Belirli seviyede edinilen yabancı dil daha kolay bir biçimde geliştirilebilecektir.

Dört temel beceriyi ölçebilen yabancı dil sertifikaları subay adaylarını, yabancı dili kullanılabilir seviyede komple öğrenmeye teşvik edecektir. Böyle bir tedbir hem subay adayı için hem de devlet için kazanım oranını yükseltecektir. Ayrıca subay adayı elde etmiş olduğu sertifikadan askeri alanın yanı sıra sivil alanda da istifade edebilecektir. Yabancı dil kazanımı askeri alan ile sınırlandırılmayacaktır. (Universitat der Bundeswehr München, 2017) Ayrıca yabancı dilin bu şekilde belgelendirilmesi kurum içinde yapılan farklı yabancı dil sınavlarını veya diğ er tedbirleri boşa çıkararak tasarrufa imkân sunacaktır.

Sonuç

Bu alışmada Alman subay eğitiminde uygulanan ve Türkiye'deki subay eğitiminde uygulanmayan, uygulandığı takdirde yarar sağlayacağı

değerlendirilen eğitim aşamaları ele alınmıştır. Ayrıca var olan uygulamaların iyileştirilmesi maksadıyla bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Bu değerlendirmelerin ışığında aşağıdaki öneriler sunulabilir.

- Akademik eğitim için askeri üniversite oluşturulmalıdır. Akademik eğitimin tüm gereksinimleri sivil üniversitelerinkine denk ve tam olarak yerine getirilmelidir.
- Askeri eğitim için harp okulu oluşturulmalı ve askeri eğitim süreci bu çatı altında detaylandırılmalı ve askeri eğitimin tüm aşamaları harp okullarında gerçekleştirilmelidir.
- Askeri üniversite ve harp okulunun koordineli çalışmasına özen gösterilmelidir. Ortak ürün olan subayın, arzu edilen seviyede yetiştirilmesi için güçlü koordinasyona ihtiyaç vardır.
- Askeri eğitimin teorik ve uygulamalı eğitim aşamalarının her ikisi de harp okullarınca planlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Askeri eğitim, akademik eğitim öncesine ve sonrasına planlanmalıdır. Akademik eğitim sürecinde askeri eğitim çok kısıtlı bir zaman dilimine planlanmalı ve hiçbir şekilde bu sınırların dışına taşmamalıdır.
- Akademik eğitim için muhakkak staj veya stajlar planlanmalıdır. Sivilde muhakkak bir staj icra edilmelidir.
- Akademik eğitim sürecinde (askeri eğitim için ayrılacak kısıtlı zaman dilimi hariç) subay adayları tam olarak akademik eğitime odaklanabilmelilerdir.

Kaynakça

Bundesministerium der Verteidigung (2015): Presse und Informationsamt der Bundesregierung (BPA). Freiwillige dienen - Ein Wegweiser zum Freiwilligen Wehrdienst. Frankfurt am Main, Almanya.

Bundeswehr (1963): Offiziere, Griff nach den Sternen. (1963). Der Spiegel(52/1963), 38-58.

Bundeswehr (2017): die Grundausbildung- ein Überblick: 19.06.2019 tarihinde

https://www.bundeswehr.de/portal/a/bwde/start/karriere/fwd/grundausbildung/lut/p/z1/hY9PC4JAEMW_kbO7Ydpx_RMIJqVmuZdYdDHDd mXZpEMfvpXAmzSHB_PezG8YYHAFJvnUd9z0SvLB9jXb3gI_LVOyI8RN4h DRMsjxIYsJCj2o4PJvhNkYrRRFULQCasvwVhkFhgIYsFY4jZLCzGqENL3V TnOjtDMqbYY5eWltE6d sayfasından erişilmiştir.

Bundeswehr (2019): Bundeswehr-Karriere: Bundeswehr Ausbildung bzw. Offizier Studium. <https://www.bundeswehr-test.de/bundeswehr-karriere/bundeswehr-ausbildung-offizier-studium/> adresinden alınmıştır

Bundeswehr-Heer (2018): Auftrag-Fortbildungslehrgänge: 19.06.2019 tarihinde

<https://www.deutschesheer.de/portal/a/heer/start/dienstst/ausbkdo/ausbeinrichtungen/osh/auftrag/> sayfasından erişilmiştir.

Fischer, Martin (2009): Abitur-Und Was Jetzt? Köln: Aqua Verlag.

Kollmer, Dieter (2004) Wie viel Bildung braucht der deutsche Offizier? Sicherheit und Frieden 22, no. 1 (2004): 39-45.

Schmitz, Günter (2018): Unternehmertum ist nichts für Feiglinge. Offenbach: GABAL Verlag

Universität der Bundeswehr München (14.09.2017): Merkblatt für die studienbegleitende Fremdsprachenausbildung: 19.06.2019 tarihinde https://www.unibw.de/sprachenzentrum/infos/merkblatt-sprachausbildung_stand-2017.pdf sayfasından erişilmiştir.

Westphal, Christian (2013): Führerausbildung, die Offizierausbildung im Deutschen Heer. Panzergranadier Heft 34 2/2013, 13-19.